

LİMİTED ŞİRKETLERDE HİSSE HACZİ

Murat DÖNMEZ*

İki veya daha fazla hakiki veya hükmi şahıs tarafından bir ticaret unvanı altında kurulup, ortaklarının mesuliyeti koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile mahdut ve esas sermayesi muayyen olan şirkete limited şirket denir. (TTK m. 503)

Limited şirkette, her ortağın bir payı vardır. Payların birbirine eşit olması zorunlu değildir. Şirket payını devir için bölme veya mirasın bölüşülmesi hali dışında ortağın payı bölünmez bir bütündür. Ortakların payları için kıymetli evrak niteliğini haiz pay senedi çıkarılamaz (TTK m. 503/2). Limited şirkette, kıymetli evrak hükmünde pay senedi olmadığından, ortaklık sıfatının ispatı sahip olduğu bütün payları gösteren ve ortağın adına düzenlenmiş olup, şirket müdürlerince imzalı "*ortaklık senedinin*" ibrazı ile mümkündür.¹

Anonim şirketlerden farklı olarak limited şirketlerde esas sermaye payı ile ortaklık (üyelik) hakkı bahşeden pay farklı kavramlardır. Limited şirketlerde esas sermaye payı, ortağın ortaklığa koyacağı asgari miktarını gösterir ve bu da nakitle ifade olunur. Limited şirkette anonim şirkettekinin aksine, her ortak ancak bir paya sahip olabilir. Bu itibarla, limited şirkette esas sermaye, pay ile değil, ortak sayısı ile bölünmek esasına dayanır. Örneğin sermayesi 15.000 YTL olan bir limited şirkette, (A)'nın sermaye miktarı 10.000 YTL, (B)'nin 4.000 YTL ve (C)'nin de 1.000 YTL ise, sermaye katılım payı (miktarı) değişik oy hakkı vermesine rağmen, ortakların her birinin sermaye payı bir paydır. Değişik olan

---

* Avukat, İzmir Barosu.

¹ Yılmaz, Z. Sanem, *Sermaye Şirketlerinde Geçici Hukuki Korumalar*, İzmir 2004.

sadece sermaye miktarıdır. Pay senetlerinde olduğu gibi sermaye payı da nominal bir değer taşır. Ortaklık payı ise; her ortağın limited şirketin sermayesi içindeki sermaye miktarının nominal değerini değil, şirketteki hakların ve yükümlülüklerinin tamamını, yani yönetime, kara, tasfiye mevcuduna katılmayı ifade eder.²

Limited şirketlerde, şirket mukavelesinde aksine bir hüküm olmadıkça, her ortak şirketteki payını (hisselerini) üçüncü şahsa devredebileceğine (TTK m. 520) göre, kabili devir olan payın haczi de caizdir.³

Türk Ticaret Kanunu'nun "Cebri icra" ana başlığı ve "şirketin feshini ihbar ve infisalı" alt başlığını taşıyan 522. maddesinin 1. fıkrasında "Ortaklardan birinin payını haczettirmiş olan alacaklı da aynı hakka sahiptir." denilmek suretiyle ortaklardan birinin şahsi alacaklısının, ortağın limited şirketteki payını (hisselerini) haczettirebileceğini kabul etmiştir.

Limited şirketlerde ortaklardan birinin şahsi alacaklısı, alacağını borçlu şirket ortağının şahsi mallarından veya şirket bilançosu gereğince o ortağa düşecek kar payından karşılama yoluna gidebileceği gibi (TTK m. 145/1-3), alacağını ortağın şirketteki payına da başvurarak (TTK m. 522) alabilir. Alacaklının bu yollardan istediğine başvurma hakkı vardır. Yani kollektif şirketlerde olduğu gibi alacaklının önce borçlu ortağın şahsi mallarına, sonra kar payına bunlar da alacağı karşılamıyorsa tasfiye payına haciz koydurması zorunluluğu (TTK m. 191) limited şirketlerde yoktur.⁴

Ancak limited şirketin ortağının şahsi alacaklısı, ortağın şirketteki payını haczettirebilmekle birlikte, TTK m. 523/2' de düzenlenen ve diğer ortakların muvafakatini şart koşan istisnai hüküm dışında, haczedilen payın, icra marifetiyle satışını gerçekleştirememektedir. Alacaklının belirtilen istisnai hüküm dışında yapabileceği işlem, 522. madde gereğince şirketin feshini talep etmek, alacaklının alacağı feshin tesciline kadar ödenmez ise borçlu ortağa düşecek tasfiye payından alacağını almak olacaktır.

Limited şirketlerin bir sermaye şirketi oluşu, şirketin ortaklarından ayrı bir tüzel kişiliğinin bulunması, ticari hayatın ve bu hayat

² Pulaşlı, Hasan, *Şirketler Hukuku Temel Esaslar*, Adana 2004, s. 433.

³ Muşul, Timuçin, *İcra Ve İflas Hukuku-İcra Hukuku I*, İstanbul 2001, s. 533.

⁴ Erdil, Engin, *Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma*, İstanbul 2004, s. 92.

içerisinde önemli bir yeri bulunan sermaye şirketlerinin devamı ve istikrarı açısından, ortağın kişisel borcundan dolayı şirketteki payını haczedenden alacaklının payın icraen satışını gerçekleştiremeyip şirketin feshini istemek durumunda bırakılmasının şirketlerin devamlılığı ve ticari hayatın istikrarının korunmasına ilkesine ters düştüğü bu konuda yapılacak yasal değişiklikler ile şirket ortağının şahsi borcundan dolayı payını haczedenden alacaklının icraen satışını mümkün kılan hükümlerin getirilmesinin zorunlu olduğu tabiidir.

Yürürlükte olan yasal mevzuat çerçevesinde özellikle payın haczi ve fesih ihbarı ile tasfiye prosedürünü inceleyelim.

PAYIN (HİSSENİN) HACZİ PROSEDÜRÜ

Borçlu ortağın şirketteki payının haczi, İcra ve İflas Kanunu'nun 94. maddesine göre yapılır. Bu maddede ki şirket payından maksat, bir pay senedine bağlı olmayan şirket paylarıdır. Borçlu ortağın şirketteki payının haczi işlemi İİK m. 89 hükmü gereğince şirkete haciz ihbarnamesi⁵ ya da haciz müzekkeresi tebliğ edilmek suretiyle gerçekleştirilebilir. Ancak, Yargıtay başka bir kararında, TTK m. 522/1'de ve İİK m. 89'da yer alan açık hükme rağmen, ortaklık payının İİK'nın 89. maddesine göre haczedilemeyeceğini belirtmiştir.⁶ Haciz, TTK m. 519 uyarınca tutulması zorunlu pay defterine işlenir. İİK m. 94'de düzenlenen anonim şirketlerdeki çıplak hisse haczine ilişkin hükümlerin kıyasen limited şirketteki payın haczi durumunda da uygulanması mümkündür. Bu durumda haciz, şirket defterine işlenmemiş olsa bile şirkete tebliğ tarihinde yapılmış sayılır. Haciz icra dairesi tarafından tescil edilmek üzere Ticaret Sicil'i'ne bildirilir. Bu durumda haczedilen payın devri, alacaklının haklarını ihlal ettiği oranda batıl sayılacaktır. Haczedilen payın satışı da diğer bütün ortakların muvafakati olmak şartıyla (TTK m. 523/2) taşınır malların satışı usulüne tabi olacaktır. Anlaşıldığı üzere, burada icra mahkemesinin satışa karar vermesi şartı yani İİK m. 121'in uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır.⁷

⁵ Y. 12. HD, 24.01.1994 T. E. 247/K. 719 (UYAR, Talih, *İcra Ve İflas Kanunu*, İzmir 1996, C.2, s. 2483-2484)

⁶ 19. HD, 24.09.2001 T. 1947 E. 5801 K. (ERİŞ, Gönen, *Ticari İşletme Ve Şirketler*, Ankara 2004, C. 2, s. 2780)

⁷ Kuru, Baki - Arslan, Ramazan - Yılmaz, Ejder, *İcra Ve İflas Hukuku Ders Kitabı*, Ankara 2004, s. 356; Karşı görüş Eriş, Gönen, *Ticari İşletme ve Şirketler*, Ankara 2004, C. 2, s. 2775.

Borçlunun şirket payını haczeden icra dairesi, bu haczi, adresleri bilinen üçüncü şahıslara yani burada şirkete ve diğer ortaklara bildirir (m. 94/1). Bu bildiri ile, şirkete ve diğer ortaklara borçluya payı ile ilgili olarak yapılacak bütün tebligatın bundan böyle icra dairesine yapılması ve borçlunun muvafakatının alınması gereken bütün müşterek tasarruflar için bundan böyle borçlu ortak yerine icra dairesinin muvafakatının alınması gerektiği ihtar edilir. Böylece borçlunun tasfiye payı ve şirket payı üzerindeki tasarruf yetkisinin kısıtlanmış olduğu (m. 86) şirkete ve bütün ortaklara bildirilmiş ve buna aykırı davranışlara karşı gerekli muhafaza tedbirleri (m. 90) alınmış olur.⁸

FESHİ İHBAR VE HUKUKİ SONUÇLARI

TTK m. 522/1 gereğince şirket ortaklarından birinin payını haczettirmiş olan alacaklı en az altı ay önce ihbar etmek şartıyla şirketin feshini talep edebilir. Ancak alacaklının şirketin feshini talep edebilmesi için haczinin kesinleşmiş olması gerektiği de tabiidir.

Alacaklının feshi ihbarının limited ortaklığa değil, tüm ortaklara ayrı ayrı yapılması gerekecektir. Zira; en az iki ortaktan müteşekkil olan limited şirket, ortakların iradesi ile oluşmuştur. Bu iradeyi açıklayan ortakların bilgisi dışında, ortaklık tüzel kişiliğine yapılan feshi ihbar ile ortaklığın feshinin istenmesi, bazı durumlarda ortakların bilgisine ulaşmamış olabilir. Ayrıca aktif ve pasif temsil yetkisi olan müdürün veya müdürlerin bu yetkisi, ortaklık sözleşmesinin konusu ile sınırlıdır. Bu nedenle, limited şirketin feshi istemine ilişkin beyanı tebellüğ etmek, bu temsil yetkisi dışında kalacağından, alacaklının feshi ihbarının limited şirketin tüzel kişiliğine değil, tüm ortaklara ayrı ayrı tebliği gerekir.⁹

Yargıtay da bir kararında, limited şirketlerde feshi ihbarın, bütün ortaklara tebliğ edilmesi gerektiğini belirtmiştir.¹⁰

Limited şirketlerde feshi ihbar için kanunda özel bir şekil şartı getirilmemiştir. Bu sebeple feshi ihbarın taahhütlü mektup adi mektup ya da bir telgraf ile yapılabileceği yönündeki görüşe¹¹ katılmakla birlikte

⁸ Kuru, Baki - Arslan, Ramazan - Yılmaz, Ejder, *a.g.e.*, s. 267.

⁹ Eriş, Gönen, *a.g.e.*, s. 2776-2777

¹⁰ Y. 11 HD, 11.11.1999 T., 7070 E. / 9033 K. (Eriş, Gönen, *a.g.e.*, s. 2779).

¹¹ Eriş, Gönen, *a.g.e.*, s. 2776.

feshi ihbarın özellikle ispat açısından noter kanalı ile yapılması, alacaklı açısından kuşkusuz fayda sağlayacaktır.

Limited şirkete yapılan feshi ihbardan sonra şirketin münfesihi duruma yani kendiliğinden dağılmış sayılması halinin ortaya çıkması konusu öğretide tartışmalıdır. Bir görüşe göre, alacaklının yaptığı feshi ihbardan sonra altı aylık süre içinde TTK m. 523'de belirtilen seçeneklerden biri kullanılmadığı takdirde, sürenin sona erdiği tarihte şirketin infisah edeceği ve ayrıca fesih davasının açılmasına gerek bulunmadığıdır.¹² Uyuşmazlık halinde ise, ortaklığın dağılıp dağılmadığı hususunun saptanması, ancak bir tespit davasıyla çözümlenir.¹³ Bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre ise, alacaklının yaptığı feshi ihbar ortaklığın feshinin istenebilmesi için bir koşul olup, ortaklığın münfesihi duruma gelmiş sayılması için yeterli değildir. Bunun için alacaklının feshi ihbardan sonra bir fesih davası açması gerekir. Bu fesih davasında, davacı alacaklı olup davalı da limited ortaklık ile bu ortaklığın tüm ortaklarıdır. Limited ortaklığın fesih davası, şirket merkezinin bulunduğu ticaret mahkemesinde açılır. Bu davadaki yetki kuralı kesin olup mahkemece resen göz önünde tutulur.¹⁴

Yargıtay da bir kararında feshi ihbardan sonra ortaklığın feshinin dava edilmesi gerektiğini belirtmiştir.¹⁵

Diğer bir husus da feshi ihbarın tebliğinden sonra, bu talepten rücu edilip edilemeyeceği hususudur. İnşai işlemler kural olarak geri alınamaz ise de, altı aylık süre de sonuç alınamamış ise, ilgililerin izni ile rücu olanaklıdır. Eğer, altı aylık süre dolmuşsa, feshi ihbardan rücu olanaksız bulunmakla beraber, aşağıda da ayrıntılı olarak inceleyeceğimiz TTK'nın 523/1 maddesi uyarınca, limited şirket ile bu ortaklığın ortaklarına, bu madde de sayılan hallerde fesih ve tasfiyeyi, tescil tarihine kadar önlemek olanağı vardır.¹⁶

Limited şirketin feshi kararından sonra ise limited şirketin tasfiye süreci başlayacaktır. Tasfiye sonucu borçlu ortağın hissesine düşecek tasfiye payı, tasfiye memuru tarafından, şirketin feshini talep eden ala-

¹² Poroy - Tekinalp - Çamoğlu, *Ortaklıklar Ve Kooperatif Hukuku*, İstanbul 2003, s. 894.

¹³ Arslanlı - Domaniç, *Limited*, s. 307 vd. (Eriş, Gönen, a.g.e., s. 2777).

¹⁴ Gönen, Eriş, a.g.e., s. 2777.

¹⁵ Y. 11. HD, 11.11.1999 T., E. 7070 / K. 9033 (Eriş, Gönen, a.g.e., s. 2779).

¹⁶ Gönen, Eriş, a.g.e., s. 2777.

caklının, borçlu ortak hakkında yaptığı icra takip dosyasına ödenmek üzere İcra Müdürlüğü'ne gönderilecektir (m. 522/2).

TTK m. 523 gereğince infisahın tescilinden önce aşağıdaki şartlardan birisi gerçekleştiği takdirde şirket ve fesih tasfiye olmaz. Bunlar;

1. Şirket veya ortaklar takibatta bulunan alacaklının haklarını öderse,

2. Haczedilen payın icra dairesi marifetiyle ve açık artırma yolu ile satılmasına ve pay kendisine ihale olunan kimsenin yeni bir ortak olarak şirkete girmesine diğer bütün ortaklar muvafakat ederlerse,

3. Haczedilen pay, bütün ortaklarla ve icra dairesinin muvafakatiyle başka bir ortak veya üçüncü şahıs tarafından devralınırsa,

4. Esas sermayenin ekseriyetini temsil eden ortakların sayı itibariyle ekseriyeti aleyhinde takip yapılan ortağın koymuş olduğu sermayenin hakiki bedelini alarak şirketten çıkarılmasına karar verilmesi halleridir.

TTK m. 523 son fıkrası gereğince pay bedelinin veya ödenecek paranın icra dairesine verilmesi şarttır.

TTK m. 523'de düzenlenen ve şirketi fesihden kurtarma imkanı veren hükümler, madde 522 ile borçlu ortağın şahsi alacaklısına tanınan şirketin feshini isteme hakkının, inhisarı ve mutlak bir hak olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır.¹⁷

¹⁷ Y. TD, 15.04.1971 T., 3271 E., 3045 K. "...TTK'nın 551. maddesi hükmünde düzenlenmiş olan limited şirketten çıkma ve çıkarılma hali hem ortağa ve hem de şirket ortağına tanınmış bir haktır. Ancak, ortaklardan birinin iflası halinde, şirketin feshini isteme hakkı iflas idaresine de tanınmıştır. Diğer taraftan, kanun, şirketin infisahını önleme çaresini de 523. maddesi hükmünde göstermiş bulunmaktadır. TTK'nın 522. maddesi hükmündeki şartlar yerine getirildiği takdirde şirketin fesih ve tasfiyesi önlenmiş olur. Özellikle, TTK m. 523/b.4 hükmünde yer aldığı üzere, esas sermayenin ekseriyetini temsil eden ortakların sayı itibariyle ekseriyeti aleyhine takibat yapılan ortağın şirkete koyduğu sermayenin hakiki bedelini alarak şirketten ihracına karar verilmesi halinde, bu kararı veren limited şirket kendisinin infisahını önlemiş olur. Binaenaleyh, iflas idaresine tanınan fesih hakkı inhisari ve mutlak bir hak değildir. Diğer bir deyişle, bir ortak iflas ederse iflas idaresi bu yüzden şirketin feshini istediği takdirde, şirket TTK'nın 523/b.4 hükmünü işletirse, o zaman, şirketin feshi cihetine gidilmesi mümkün değildir..." (Erdil, Engin, *a.g.e.*, s. 96).

Yukarıda belirttiğimiz ve TTK'nın 523. maddesinde düzenlenen ve şirketin feshini önleyen hükümleri ayrıca inceleyecek olursak;

1. Şirket veya ortaklar takibatta bulunan alacaklının haklarını öderse;

Ortağın takip konusu borcun tüm ferileriyle birlikte ilgili icra dosyasına ödenmesi durumunda şirketin infisahı önlenmiş olur. İİK m. 12 gereğince de icra dairesi, takip edilmekte olan bir para alacağına mahsuben, üçüncü şahıs durumunda bulunan limited ortaklık tarafından yapılan ödemeleri kabule mecbur olup dosya borcunun tamamen tüm ferileri ile birlikte ödenmesi durumunda, icra dosyasını infazen işlemekten kaldıracaktır.

2. Haczedilen payın icra dairesi marifetiyle ve açık artırma yolu ile satılmasına ve pay kendisine ihale olunan kimsenin yeni bir ortak olarak şirkete girmesine diğer bütün ortaklar muvafakat ederlerse;

Hacizli payın icra dairesi marifetiyle ve açık artırma yolu ile satılabilmesi için diğer bütün ortakların bu işleme ve ayrıca pay kendisine ihale olunan kimsenin de şirkete yeni bir ortak olarak girmesine muvafakat etmesi gerekmektedir. Diğer bütün ortaklar tarafından bu muvafakatin verilmesi sonucu şirketin feshi önlenmiş olur.

Hacizli payın icra dairesi marifetiyle açık artırma yolu ile satışa çıkarılmasında, satışa esas muhammen bedelin belirlenmesi ve bunun için de payın, uzman bilirkişilerce tespiti yani kıymet takdirinin yapılması gerekecektir (İİK m. 87). Zira payın gerçek değerinin tespiti ancak bu şekilde mümkündür. Hacizli payın gerçek değerinin belirlenmesi için de öncelikle şirketin bir bütün olarak değerinin tespit edilmesi gerekecektir.

Şirketin değerinin belirlenmesi süreci, genel olarak şirketin bilançosunda yer alan her kalemin ayrı ayrı değerinin belirlenerek şirketin toplam değerine ulaşılmasını içerir. Şirketin değerinin belirlenmesi, şirketin, varlıkları, borçları ve öz kaynaklarının tümü ile değerlendirilmesini gerektirir. Değerleme sürecinde şirketin bilançosundaki her kalemin kendine özgü piyasa özelliklerine sahip olması sebebiyle, bu kalemler değerlendirirken bu farklı piyasa koşullarının dikkate alınarak şirketin bütün olarak değerinin belirlenmesi gerekir. Çünkü bilanço

kalemleri şirketin bilançosunda maliyet değeriyle yer almaktadır.¹⁸ Zira Türk Ticaret Kanunu'nda da asgari kıymet prensibi esastır.

Gerçek değer, good-will¹⁹ ve gizli yedek akçeler²⁰ de dahil olmak üzere limited şirketin bütün aktif ve pasifleri değerlendirilerek hesaplanır. Aktifler ara bilançoya muhtemel satış değerleri ile konulur.²¹

3. Haczedilen pay, bütün ortaklarla ve icra dairesinin muvafakatiyle başka bir ortak veya üçüncü şahıs tarafından devralınırsa;

Haczedilen payın, bütün ortaklarla ve icra dairesinin izniyle başka bir ortak ya da üçüncü şahıs tarafından devralınması durumunda da şirketin feshi önlenmiş olur. Devir işleminin gerçekleştirilebilmesi için kanunda alacaklının muvafakati aranmamıştır. Ancak alacaklının devir işlemine muvafakati gerekmemekle birlikte, hacizli ve devre konu payın değer tespitinde alacaklının borcu tahsil etme anlamında bir zararının mevcudiyeti gerçekleşirse, bu durumda alacaklının değer tespitine ilişkin işleme karşı şikayet hakkı söz konusu olacaktır.

Kanun'da açıklık bulunmamakla beraber kanımızca, ortaklıktan çıkarma (m. 523/4) halinden farklı olarak, payın devrinde, payın değer tespiti, haczi uygulayan icra dairesi tarafından tayin edilen bilirkişiler aracılığı ile gerçekleştirilecektir. Kıymet takdirine yönelik bu işlemin ilgililere tebliğ edilmesi sonucu ilgililerin kıymet takdirine karşı İİK m. 16 gereğince yedi günlük süre içerisinde icra mahkemesine şikayet hakkı söz konusu olacaktır.

İcra dairesinin devir işlemine izin vermemesi durumunda da, bu karar aleyhine yine ilgililerin İİK m. 16 gereğince İcra Mahkemesi'ne şikayet hakkı söz konusu olacaktır. Borçlu ortak ile devir alacak olan yeni ortak arasındaki devir işleminin de TTK'nın 520. maddesinde öngörülen kurala göre gerçekleştirilmesi de gerekecektir.²²

¹⁸ Çelik, Orhan, *Şirket Birleşmeleri Ve Birleşmelerde Şirket Değerlemesi*, Ankara 1999, s. 79.

¹⁹ Ticaret yerinin müşteri, mevki, itibar ve sair gayri maddi unsurları (Tuğlacı, Pars, *İngilizce-Türkçe İktisadi Hukuki Terimler Sözlüğü*, İstanbul 1996, s. 229).

²⁰ Firmalarda iktisadi varlıklarının düşük, borçların fazla değerlendirilmesi sonucu yaratılan, fakat öz sermayenin bir unsuru olarak bilançoda gözükmeyen, bilançonun aktif ve pasif pozisyonları içinde saklanan fazlalıktır. Diğer bir deyişle gizli yedek akçe, firmanın gerçek öz sermayesi ile bilançosunda görülen öz sermayesi arasındaki farktır. (Akgüç, Öztin, *Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi*, İstanbul 1991, s. 61).

²¹ Poroy - Tekinalp - Çamoğlu, *a.g.e.*, s. 892.

²² Eriş, Gönen, *a.g.e.*, s. 2783.

TTK m. 520'ye göre devir işleminin geçerli olabilmesi için yukarıda belirtilen bütün ortakların ve icra dairesinin izni dışında, devrin pay defterine işlenmesi ve payın devri hakkındaki mukavele yazılı şekilde yapılmış ve imzası noterlikçe tasdik ettirilmiş olması gerekmektedir.

520. madde de devir işleminin gerçekleşebilmesi için ortaklardan en az dörtte üçünün muvafakat etmesi yeterli iken m. 523/3 hükmüne göre ise ortakların tamamının ve icra dairesinin devir işlemine muvafakat etmesi şartı aranmıştır.

4. Esas sermayenin ekseriyetini temsil eden ortakların sayı itibarıyla ekseriyeti aleyhinde takip yapılan ortağın koymuş olduğu sermayenin hakiki bedelini alarak şirketten çıkarılmasına karar verilmesi;

Limited şirketin borçlu ortağının, bu ortaklıktan çıkarılması hali de ayrı bir tasfiyeyi önleme nedenidir. Bu halde, ortağın tasfiyeye ilişkin gerçek payı hesap edilerek icra dairesine ödenmek suretiyle şirketin infisahının önlenmesi mümkündür.²³ İnfisahın önlenmesi için m. 523'ün son fıkrası gereğince, takibe konu alacağın miktarının pay bedelinden daha fazla olması durumunda pay bedelinin tamamının ve pay bedeli, alacak tutarından daha fazla ise bu durumda alacak miktarının tüm ferileri ile birlikte yani işlemiş faizler, takip masrafları ve ücreti vekalet ile birlikte icra dairesine verilmesi şarttır.

TTK m. 523/4'de düzenlenen halde, yukarıda da belirtildiği üzere, m. 523/3'deki payın devrine ilişkin durumdan farklı olarak, burada, hacizli payın değeri icra dairesi tarafından değil, şirket tarafından belirlenecektir. Değer tespit tarihi de çıkarma kararının verildiği tarih olacaktır. Ortaklık tarafından tespit edilen bu değer -özellikle borç miktarını karşılamaması durumunda- alacaklı tarafından kabul görmemesi nedeniyle, alacaklının ayrı bir dava açarak, hacizli payın değerini tespit ettirmesi mümkündür.²⁴

²³ Y. TD, 23.09.1966 T., E. 3578 / K. 3703 "... Ortaklardan birinin, ortaklık payını haciz ettiren alacaklının, TTK'nın 522. maddesine dayanarak, limited ortaklığın feshini istemek hakkı vardır. Buna karşı, aynı Kanun'un 523. maddesinde yazılı şartlar dairesinde payı haciz edilen ortağın şirketten çıkarılmasına karar verilerek suretiyle şirketin fesih ve tasfiyesi önlenebilir. Ancak, bu takdirde ortaklıktan çıkarılmasına karar verilen ortağa ait pay bedelinin iflas idaresine veya icra dairesine verilmesi, TTK'nın 523. maddesinin son fıkrası gereğince şarttır..." (Eriş, Gönen, *a.g.e.*, s. 2784-2785)

²⁴ Y. 11. HD, 17.04.2003 T., E. 11341 / K. 3922 - "... Davacı vekili, müvekkilinin dava dışı E.Y.'den alacaklı olduğunu, bu borçlunun, davalı ortaklıktaki payına haciz konulduğunu, davalı ortaklığın, hacizli payın mahkeme aracılığıyla değerinin tespit ve

TTK m. 523/4 hükmüne göre borçlu ortak, ortaklığın vereceği bir karar ile çıkarılır. Karar nisabı, esas sermayenin çoğunluğunu temsil eden ortakların sayı itibariyle çoğunluğu ile sağlanır. TTK m. 551/3'te öngörülen haklı sebeplerle ortaklıktan çıkarılmadan farklı olarak, TTK m. 523/4 hükmünde öngörülen infisahı önlemek için ortaklıktan çıkarılmada, başka bir çıkarılma hali olan sermaye payını ödemediği temerrüt nedeniyle ortaklıktan çıkartılma halinde olduğu gibi (TTK m. 529) ortak "kararla" yani ortaklar genel kurulunun aldığı kararla şirketten çıkarılır. Mahkemeye müracaat edilmez. Ancak karar nisabı TTK m. 551/3'te gibidir. Yani, ortakların sermaye payının gerçek değerini ödeyerek borçlu ortağı şirketten çıkarabilmeleri için, esas sermayenin ekseriyetinin yani yarısından fazlasını temsil eden ortakların sayı itibariyle ekseriyetinin çıkarılma hususunda karar vermeleri gerekir.²⁵

Sonuç olarak; limited şirket ortağının şahsi alacaklısı, borçlu ortağa karşı haciz yolu ile takibe girişip; borçlu ortağın limited şirketteki payının haciz ettirip, en az altı ay önce ihbar etmek şartıyla şirketin feshini isteyebilir (TTK m. 522/1). Böyle bir ihbar sonunda TTK m. 523'deki imkanlar kullanılmadığı ve mahkemece şirketin feshine karar verildiği takdirde, şirketin tasfiye süreci başlayacaktır. Tasfiye memurları da, aleyhine takip yapılan ortağa düşen tasfiye payını icra dairesine vermek zorundadır. (TTK m. 522/2).

---

karşılığının icra dosyasına yatırıldığını, bu bedeli kabul etmediklerini ileri sürerek, gerçek bedelin tespitini ve davalı limited ortaklıkta, davanın reddini savunmuştur. Mahkemece; iddia ve savunma ile toplanan delillere göre, davalı limited ortaklığın özvarlığının yitirilmesi nedeniyle, davanın reddine karar verilmiştir.

Dava, davalı şirket hissedarı dava dışı E. Y'nin sermayesinin hakiki bedelinin tespiti işlemine ilişkindir. Dosyada mevcut Üçüncü Asliye Ticaret Mahkemesi'ne ait dosyada bulunan 03.04.2000 tarihli üç kişilik bilirkişi heyetince hazırlanan raporda davalı şirketin 29.02.2000 tarihi itibariyle özvarlığı hesaplanarak dava dışı hissedar E.Y'nin payı net olarak 1.100.000.000 TL olarak tespit edilmiş ve anılan mahkemece 05.04.2000 tarihinde bu bilirkişi raporuna göre tespit kararı verilmiştir. Dava dışı E.Y'nin davacı tarafından açılmış bulunan bu davada ise üç kişilik bilirkişi heyetince hazırlanan 15.08.2001 tarihli raporda 29.02.2000 tarihi itibariyle yapılan hesaplamalar sonucu davalı şirketin özvarlığını yitirmiş olduğu belirlenmiştir. Anılan şirketin her iki bilirkişi heyetince de 29.02.2000 tarihi esas alınarak yapılan özvarlık hesaplamasında farklı sonuçlara ulaşmaları nedeniyle iki çelişkili rapor oluşturduğundan ve davacı vekilince de bilirkişi raporuna itiraz edildiğinden, mahkemece yapılacak iş, raporlar arasındaki çelişkinin giderilmesini temin için üç kişilik bilirkişi heyetinden yeni bir rapor alınması gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş ve kararın davacı yararına bozulması gerekmiştir. (Eriş, Gönen, a.g.e., s. 2781-2782).

²⁵ Erdil, Engin, a.g.e., s. 97.

Limited şirketlerin tasfiyesi, anonim şirketlerin tasfiyesini düzenleyen hükümlere göre yapılacaktır. (TTK m. 552, m. 447) Türk Ticaret Kanunu'nun 552. maddesi "*Anonim şirketin tasfiye memurlarının tayin ve azilleri, tasfiyenin icrası, ticaret sicilindeki kaydın silinmesi ve ticari defterlerin saklanması hakkındaki hükümleri limited şirketlerde dahi kabul olunur*" demektedir. Bu hüküm gereğince, anonim şirketin tasfiyesine yönelik işlem ve prosedür limited şirketlerin tasfiyesinde de geçerli olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akgüç, Öztin, *Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi*, 5. Bası, İstanbul 2001.
- Arslan, İbrahim, *Şirketler Hukuku Bilgisi*, 2004.
- Aslan, İ. Yılmaz - Şenyüz, Doğan - Ergün, Mevci, *İşletme Hukuku*, Bursa 2005.
- Ayhan, Rıza, *Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu*, İstanbul 1992.
- Bahtiyar, Mehmet, *Ortaklıklar Hukuku*, İstanbul 2005.
- Başöz, Lütfü - Çakmakçı, Ramazan, *İcra Ve İflas Kanunu*, İstanbul 2003.
- Çelik, Orhan, *Şirket Birleşmeleri Ve Birleşmelerde Şirket Değerlemesi*, Ankara 1999.
- Çevik, Orhan Nuri, *Türk Ticaret Kanunu*, Ankara 1985.
- Deryal, Yahya, *Ticaret Hukuku*, Trabzon 2004.
- Erdil, Engin, *Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma*, İstanbul 2004.
- Eriş, Gönen, *Ticari İşletme ve Şirketler*, C. 2, Ankara 2004.
- Erturgut, Mine, *İcra ve İflas Hukukunda Menkullerin Paraya Çevrilmesi*, Ankara 2000.
- İpekçi, Nizam, *İcra Ve İflas Kanunu'nun Tatbikatı (Şerh)*, Ankara 2001.
- Kayıhan, Şaban, *Ticaret Hukuku*, Sakarya 2003.
- Korkusuz, Refik, *İcra Hukuku Ve Uygulaması*, Ankara 2004.
- Kuru, Baki - Arslan, Ramazan - Yılmaz, Ejder, *İcra Ve İflas Hukuku Ders Kitabı*, Ankara 2004.
- Musul, Timuçin, *İcra Ve İflas Hukuku-icra Hukuku I*, İstanbul 2001.
- Özkan, Hasan, *İcra Ve İflas Davaları Tatbikatı*, Ankara 1999.
- Öztan, Fırat, *Notlu-Sistemik Türk Ticaret Kanunu*, Ankara 1986.
- Pekcanitez, Hakan - Atalay, Oğuz - Sungurtekinözkan, Meral - Özekes, Muhammet; *İcra Ve İflas Hukuku*, Ankara 2004.
- Poroy, Reha - Tekinalp, Ünal - Ersin, Çamoğlu, *Ortaklıklar Ve Kooperatif Hukuku*, İstanbul 2003.
- Pulaşlı, Hasan, *Şirketler Hukuku Temel Esaslar*, Adana 2004.
- Tuğlacı, Pars, *İngilizce-Türkçe İktisadi Ticari Hukuki Terimler Sözlüğü*, İstanbul 1996.
- Uyar, Talih, *Gereğçeli-Notlu-İçtihatlı İcra Ve İflas Kanunu*, C. 2, İzmir 1996.
- Yılmaz, Z. Sanem, *Sermaye Şirketlerinde Geçici Hukuki Korumalar*, İzmir 2004.